

Віталій Докаш
(Чернівці)

Віта Титаренко
(Київ)

РОСІЙСЬКА ВІЙНА В УКРАЇНІ ЯК КАТАЛІЗАТОР ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНСЬКОГО ХАРИЗМАТИЗМУ (У ФОКУСІ ЦЕРКВА «НОВЕ ПОКОЛІННЯ»)

У статті аналізуються трансформації українського харизматизму, спричинені довоєнним і воєнним періодами буття України. Об'єктом аналізу є Церква «Нове покоління», предметом – її інституалізаційні, теологічні й функціональні зміни.

Обґрунтовано необхідність доповнення трансформаційних процесів авторською періодизацією розвитку харизматичного руху в Україні (А.Тищенко), яка включала 3 етапи: ривайвелістський, місіонерський та інституалізаційний періоди. Пропонується доповнити періодизацію етапом, названим умовно мілітарним. Час відліку якого означено початком широкомасштабного вторгнення росії в Україну – 24 лютого 2022 року. Етап спостережуваний у режимі реального часу, і має такі характеристики: 1) фіксація проходження Церквою «Нове покоління» біфуркаційної точки, за якою вона з необхідністю зазнає інституційних змін і з необхідністю випрацьовуватиме стратегію свого подальшого існування; 2) закріплення й інституалізація капелансько-волонтерської форми соціально-євангелізаційної діяльності.

Визначено, що часовий проміжок спостережуваного «мілітарного» етапу розвитку/трансформації Церкви «Нове покоління» є відкритим, відтак доволі складно з упевненістю прогнозувати весь спектр змін та їх повоєнних наслідків для Церкви.

Ключові слова: харизматизм, Церква «Нове покоління», етапи, ривайвелістський, місіонерський, інституалізаційний, мілітарний, капеланство.

The article analyzes the transformations of Ukrainian charismaticism caused by the pre-war and war periods of Ukraine's existence. The object of the analysis is the New Generation Church, and the subject is its institutionalization, theological, and functional changes.

The author substantiates the need to supplement the transformation processes with the author's periodization of the development of the charismatic movement in Ukraine (A. Tyshchenko), which included 3 stages: the revivalist, missionary and institutionalization periods. The author proposes to supplement the periodization with a stage called the militaristic one. Its starting point is marked by the beginning of Russia's large-scale invasion of Ukraine – February 24, 2022. The stage is observed in real time and has the following characteristics: 1) recording the passage of the New Generation Church through a bifurcation point, after which it will necessarily undergo institutional changes and will need to develop a strategy for its further existence; 2) consolidation and institutionalization of the chaplaincy-volunteer form of social and evangelistic activity.

It is determined that the time period of the observed "military" stage of development/transformation of the New Generation Church is open, so it is difficult to predict with certainty the full range of changes and their post-war consequences for the Church.

Key words: charismaticism, the "New Generation" Church, stages, revivalist, missionary, institutionalization, military, chaplaincy.

Актуальність проблеми. Нова реальність, яка сформувалася в українському і світовому геополітичному просторі після 24 лютого 2022 року, спричинила каскад трансформаційних процесів у різних сферах, оскільки докорінно змінився фундаментальний буттєвий контекст. Держава Україна, яка уперше у світовій історії добровільно відмовилася від третього

за потужністю ядерного арсеналу, опинилася в епіцентрі агресивного й віроломного нападу росії – країни-терористки, яка розв'язала нічим неспровоковану війну на наших теренах.

Широкомасштабна російсько-українська війна, варварська за своєю суттю, безперечно, вплинула на релігійно-церковне середовище нашої країни. Найпомітнішим суб'єктом цього впливу передбачувано є православний сегмент, бо питання буття Українського православ'я виходить за рамки суто суспільних і стає важливим у контексті захисту національних інтересів та зміцнення національної безпеки, що безпосередньо має вплив на незалежність, суверенітет і свободу України.

Трансформація релігійно-церковного середовища України, після початку російської війни, торкнулася й харизматизму, ставши своєрідним Рубіконом їх існування «до» і «після». Церква «Нове покоління», яка змушена розв'язувати нині проблему свого самовизначення, переживаючи черговий (чи позачерговий) етап інституційного розвитку/трансформації, стає важливим фокусом дослідження і робить статтю актуальною.

Аналіз публікацій з проблеми. Харизматичний рух ще від початку свого виникнення і активного зростання (з середини ХХ ст.) демонстрував трансформаційну гнучкість й високу адаптивність до глобалізаційних викликів і тих нових духовних запитів, які виникали перед людиною і спільнотами інформаційного суспільства. Український харизматизм торував власний історичний шлях, засвоюючи західні духовні цінності та поєднуючи їх із традиційними для українського народу цінностями.

Дослідник і знавець харизматизму А. Тищенко у своєму дослідженні запропонував авторську періодизацію розвитку харизматичного руху в Україні, виокремлюючи три періоди – рівайвелістський, місіонерський та інституалізаційний. Нагадаємо їх суть коротко: 1) перший період (рівайвелістський) охоплює 80-ті рр. ХХ ст. – це знайомство п'ятидесятників та баптистів з досвідом харизматизму через проповіді західних євангелістів («Талліннське пробудження»), перші богослужіння і хрещення «Духом Святим»; 2) другий період (місіонерський) охоплює 90-ті рр. ХХ ст. – початок нульових і знаменує собою формування й державну реєстрацію харизматичних громад, їх поширення з огляду на активну місіонерсько-євангельську діяльність, остаточну самоідентифікацію та розмежування з п'ятидесятниками, створення перших харизматичних об'єднань, більша автономізація і зменшення закордонних впливів, поява відомих українських пастирів та проповідників, пошук власних організаційних структур; 3) третій період – інституалізаційний – розпочався приблизно з 2005 р. і продовжувався до дати широкомасштабного вторгнення росії в Україну. Фактично, це вже була повномасштабна інституалізація українських харизматичних Церков, початок формування власного богослов'я (теологія процвітання, теологія призначення, «Новий світовий порядок» тощо), остаточне формування церковних структур (відділи, служіння), ієрархії священнослужителів, створення власної системи богословської освіти, поступове перетворення із реципієнта у донора місіонерсько-євангельської діяльності, відкриття дочірніх церков за межами України, активна суспільно-політична та соціально-карикативна діяльність¹.

Мета статті: Виокремити останній етап розвитку/трансформації українського харизматизму, спричиненого військовою агресією росії, та ланцюговою реакцією на ці події у самому харизматичному середовищі.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний християнський рух (МХР) «Нове покоління» (до якого початково входила й Церква «Нове покоління») за моделлю церковного лідерства є апостольським (апостол «Нового Покоління» О. Ледаєв)². Менеджмент устрою апостольської єпископальної Церкви «Нове покоління» ще у довоєнний період продемонстрував стійко-успішний розвиток, оскільки його «вибірні церковні ієрархія є адміністративно й фінансово незалежною від апостола

¹ Тищенко А.Г. Особливості становлення й інституалізації харизматичних церков у сучасній Україні (на прикладі Міжнародного християнського руху «Нове покоління»): автореф. дис. ... к. філос. н. Київ, 2020. С. 6–7.

² Там само.

О. Ледяєва, керівництво якого вважаються символічно-сакралізуючим»³. Це стало не тільки своєрідним запобіжним механізмом від надмірного індивідуалізму й суб'єктивізму МХР «Нове покоління» як апостольського руху, але й дозволило йому утверджувати свою «помісність».

Що ж стало біфуркаційною точкою інституалізаційних трансформацій у церкві «Нове Покоління» й що тягне за собою її проходження для українського харизматизму?

Починаючи з 1989 р. феномен українського харизматизму був пов'язаний з діяльністю О. Ледяєва як духовного лідера МХР «Нове покоління». Саме його контрверсійна богословська позиція, яка базувалася на розумінні християнства як чинника сприяння соціальній трансформації суспільства у різних сферах (політика, культура, освіта тощо) та професійна діяльність спричинила розрив з п'ятидесятниками і спонукала появу у 1989 р. у м. Рига (Латвія) харизматичної церкви «Нове покоління» з «відокремленим» богослов'ям, де О. Ледяєв і став пастиром. Церкви «Нове покоління» в Україні, навіть використовуючи доктрину («незалежне богослов'я») апостола О. Ледяєва, усвідомлювали при цьому необхідність створення і напрацювання власної теології, оскільки О. Ледяєв усе менше володів ситуацією в Україні.

В історії «Нового Покоління» відомо про кризовий період (2006 рік, Духовний Центр «Нове Покоління»), пов'язаний із С. Яковлєвим – самопроголошеним лідером, зі слів якого, «у серпні 2006 р. Духовний Центр «Нове покоління» був реорганізований у Протестантську Церкву України, а з міжнародним християнським рухом «Нове покоління» було розірвано канонічний зв'язок»⁴. Вже тоді в українському суспільстві утвердилася неоднозначна репутація харизматичних Церков в цілому, а також досить скандальна репутація «Нового покоління» та його лідера О. Ледяєва в протестантських колах. І тоді, за визначенням А. Тищенка, «перед керівниками 70 харизматичних церков Духовного центру «Нове покоління», які не пішли за С. Яковлєвим, постало непросте рішення: чи зберігати дещо дискредитований бренд «Нове покоління» і наполегливо працювати над його суспільною реабілітацією, чи створювати якусь іншу харизматичну Церкву. Було обрано перший шлях і подальший розвиток Церкви засвідчив правильність цього вибору»⁵.

Церква «Нове Покоління» на період четвертого етапу свого розвитку демонструвала досить активну соціальну та громадянську позицію, позиціонуючи себе як проукраїнська церква. Створений нею соціальний капітал сприяв поступовому покращенню її суспільного іміджу та руйнації упередженого громадського ставлення, хоча питання врегулювання діяльності реабілітаційних центрів ще й досі залишається неурегульованим на державному рівні.

Історія утримує у собі циклічність розвитку. Відтак Церква «Нове Покоління» постала перед новим викликом під час російської агресії, який можна сприймати як критичний стан, при якому система стає нестійкою, втрачає рівновагу, що загрожує самому її існуванню. Проходячи таку точку біфуркації, Церква «Нове Покоління» змушена виходити на нову траєкторію свого розвитку/трансформації, позаяк вже не може повернутися до попереднього стану.

Проходження біфуркаційної точки – небезпечний процес, оскільки супроводжується кризовими явищами. Каталізатором для «Нового Покоління» стала офіційна заява голови МХР «Нове Покоління» Олексія Ледяєва, де він у доволі імперативному порядку озвучує рішення «про вивід українського єпископату, очолюваного Андрієм Тищенком із складу міжнародного Руху «Нове Покоління». Як заявив О. Ледяєв, він припиняє співробітництво з українським єпископатом під керівництвом Андрія Тищенка». Підписано – «Апостол Руху «Нове Покоління» Олексій Ледяєв»⁶.

³ Тищенко А.Г. Особливості становлення й інституалізації харизматичних церков у сучасній Україні (на прикладі Міжнародного християнського руху «Нове покоління») : автореф. дис. ... к. філос. н. Київ, 2020. С. 14.

⁴ Тищенко А. Г. Особливості становлення й інституалізації харизматичних Церков у сучасній Україні (на прикладі Міжнародного християнського руху «Нове покоління») : дис. ... к. філос. н. Київ, 2020. С. 81–82.

⁵ Там само.

⁶ Ледяєв заявив про виведення українського єпископату зі складу міжнародного Руху «Нового Покоління» URL: <https://slovoproslovo.info/ledyaev-zayaviv-pro-vivedennya-ukrainskogo-episkopatu-zi-skladu-mizhnarodnogo-ruhu-novogo-pokolinnya> (дата звернення 10.05.2023).

Ситуація всередині харизматичного руху «Нове покоління» стає зрозумілішою при вивченні заяв з боку керівництва українського сегменту релігійної організації. У них, у першу чергу, йдеться про нинішню ситуацію в Україні та український єпископат.

Навіть у стабільніших, аніж війна, умовах, в яких розгортається такий постмодерний тренд як харизматизм, релігійні інституції не завжди можуть вкладатися в рамки якихось ідеально виписаних незмінних типів, які, до того ж, піддаються еволюційним змінам. Але поряд з умовно «еволюційними», відбуваються й «революційні» зміни, спричинені певними форс-мажорними чинниками.

До перших («еволюційних») ми можемо віднести трансформаційні процеси, пов'язані з постаттю (чи постатями) і харизмою окремих лідерів харизматичних церков, напрацювання нових організаційних форм, функціональні зміни тощо. Деякі еволюційні зміни більш передбачувані. Наприклад, утвердження у владі церкви однієї особи упродовж довгого періоду з великою ймовірністю можуть деформувати її в авторитарну особистість (що можна спостерігати на прикладі апостола «Нового покоління» О. Ледеяєва або на прикладі В. Мунтяна з Духовного центру «Відродження»). «Як і в будь-якій церкві, у пастира – абсолютна влада. Він змінює співробітників, пропонує нові будівельні проекти й розпоряджається бюджетом» (див. докладніше Фолькера и Мартіна Кесслерів «Мережі влади») ⁷. Уже у цьому криються певні небезпеки і ризики майбутнього розвитку таких релігійних утворень, оскільки прив'язаність процесу лише до однієї людини – пастира, лідера, авторитет якого є незаперечний та санкціонований Богом в очах віруючих, здатна призводити у подальшому до неузгодженості інституційних змін, непослідовності й безсистемності формування якихось нових унормувань, правил, що й фіксується зараз у середовищі Церкви «Нове покоління», через реакцію її історичного очільника апостола О. Ледеяєва.

До других («революційних») відносимо зовнішні фактори, якими щодо Церкви «Нове покоління» є так звані «заходи впливу», застосовані росією у передвоєнний період та персонально щодо ст.єпископа «Нового покоління» А.Тищенко вже у період широмасштабного вторгнення росії. Сам факт агресії рф проти суверенної України теж справив потужний вплив на трансформаційні процеси у середовищі Церкви «Нове покоління». Проукраїнська позиція цієї харизматичної церкви була доволі чітко маркована, особливо вона кристалізувалася з 2014 року, з початком окупації українських територій і анексії Криму. В свою чергу, така позиція Церкви викликала бурхливу реакцію з боку країни-агресорки, де релігійна свобода існує формально. Відтак у серпні 2021 року Генеральна прокуратура росії визначила чотири закордонні релігійні організації, у тому числі й українські, діяльність яких є небажаною на території країни. До цих організацій віднесено:

- Міжнародний християнський рух «Нове покоління» (Латвійська Республіка);
- *Evangēlisko kristiešu baznīca "Jaunā Paaudze"* (Євангельська християнська церква «Нове покоління» Латвійська Республіка);
- Духовне Управління Євангельських Християн Української Християнської Церкви «Нове Покоління»;
- Духовний навчальний Заклад Міжнародний Біблійний Коледж «Нове Покоління».

У листопаді-грудні 2021 року вектор уваги рф змістився від визнання «небажаності» до прямих акцій агресії, яким став напад російських силовиків на учасників харизматичної конференції у Раменському Московської області.

Причина таких дій з боку росії щодо українських релігійних організацій цілком очевидна – неформальне знаходження керівного центру в Україні і активна громадянська позиція лідера Церкви «Нове покоління» ст. єпископа А. Тищенко.

⁷ Цит. за: Титаренко В. В. Харизматизм в його інституційних формах: історія і сучасність. Інституційні процеси конфесійного життя світу й України : колективна монографія / за ред. А. Колодного. Київ : УАР, 2015. С. 224–230.

Ситуація поглибилася у липні 2023 року, коли в українських релігійних і наукових колах широкого резонансу набуло кричуще рішення Басманного суду міста Москви щодо арешту старшого єпископа об'єднання Українських християнських церков «Нове покоління» Андрія Тищенка. У документі слідчого комітету рф, адресованому «звинувачуваному Тищенку Андрію Георгійовичу», зокрема зазначається: «Ви, на основі постанови від 17.08.2022 року притягнуті у якості звинувачуваного в організації діяльності міжнародної неурядової організації, по відношенню до якої прийнято рішення про визнання небажаною на території російської федерації її діяльності, тобто вчинив злочин, передбачений ч. 3 ст. 284.1 УК РФ»⁸.

Відтак Церква «Нове покоління» нині опинилася у тій біфуркаційній точці, де «еволюційні» й «революційні» зміни, резонуючи, спонукають до вибору нової стратегії існування Церкви, відповідної теологічної реакції на зовнішні зміни й адаптації до функціонування в умовах війни. Видається очевидним, що «Нове покоління» все більше автономізується у своїй українській самоідентифікації, випрацьовуючи власний шлях подальшого розвитку, корельований нині умовами російської агресії.

Виокремлений нами «мілітарний» етап інституалізації Церкви «Нове покоління» характеризується і певними теологічними новаціями, зберігаючи при цьому нелінійність і фрагментарність, характерну для теології харизматичних церков загалом. Якщо базові протестантські євангельські доктрини залишаються незмінним ядром, то периферійні чи «локальні» інтерпретації нинішніх воєнних подій через призму цих доктрин, персоналізуються інтерпретаціями та ставленням до війни лідерів окремих Церков. Позаяк ми говоримо про «Нове покоління» і лідера церкви – ст. єпископа А. Тищенка, то його позиція ще остаточно не оформилася в харизматичну теологію «війни і миру». Але його позиція чітко окреслена в таких словах: «З нами Бог і Україна», «Україна перемаже». Бачимо й відкрите засудження агресії росії в Україні у проповідях і виступах А. Тищенка на всеукраїнських та міжнародних заходах. Зокрема, у місті Буча відбулася міжконфесійна молитва за Україну, де у молитві до Бога ст. єпископ Церкви «Нове покоління» Андрій Тищенко просив для України перемоги, відвоювання територій та сучасного озброєння: «Нехай наші війська відвоюють Запорізьку область, Херсонську область, Крим, Донеччину та Луганщину. Нехай звершиться над ворогом, супостатом цей суд, писаний в ім'я Христа»⁹. А щодо сучасного озброєння, то пастир був цілком конкретним: «І ще, Господи, дай нам все ж таки F-16 і далекобійні ракети, в ім'я Ісуса Христа», – додав Тищенко¹⁰.

Ймовірно, новітні тези майбутньої харизматичної теології «війни й миру» вже пунктирно пишуться нинішнім воєнним сьогоденням буття України, але відрефлексовані й зафіксовані скоріше за все будуть вже у повоєнний час.

Трансформації зазнає і практичний аспект діяльності харизматичних церков. Не маючи на меті аналізувати форми культової практики, які не зазнали суттєвих змін, але набули навичок адаптації до ситуації воєнної небезпеки (наскільки це можливо) у місцях проведення служінь, ми більш впевнено можемо говорити про розширення функцій Церкви «Нове покоління» як релігійної інституції, що змушена діяти в умовах війни. Функціональні зміни, які фіксувалися ще в 2014, актуалізовані нинішніми воєнним станом, у якому перебуває Україна, запитами українських захисників і цивільних громадян, які опинилися через війну у скрутному становищі.

Так, за час повномасштабного вторгнення російської федерації церквами, які входять до МХР «Нове покоління», була пророблена серйозна волонтерська робота¹¹. Окрім внутрішньої мобілізації вірян і керівництва церков, була активізована робота з закордонними євангельськими церквами. Інформаційна і як наслідок волонтерська допомога, разом із зусиллями

⁸ Лист слідчого комітету російської федерації (ск росії) від 21.07.2023 № 42302007703000544.

⁹ Національний День Молитви за Україну 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kVA5IaTzNek> (дата звернення: 23.0.2023).

¹⁰ Там само.

¹¹ Звіт по гуманітарній роботі РО ДУЄХЦ «Нове покоління» за 2022–2023 рр.

українських церков дозволила суттєво розширити функціональний соціально-євангельський потенціал останніх, сфокусувавши його навколо волонтерської допомоги, в першу чергу, Збройним Силам України, які боронять не тільки територіальну цілісність нашої країни, але і її право на свободу, в т.ч. і релігійну.

Навіть загальний перелік здійсненої Церквою «Нове покоління» допомоги заслуговує на увагу й повагу, оскільки включає у себе: придбання автомобілів: 7 автомобілів було надано для здійснення волонтерської діяльності; 23 автомобілів для потреб військових (ЗСУ, Нацгвардії, СБУ); 8 автомобілів для військових капеланів Церкви «Нове покоління», які несуть службу безпосередньо на лінії зіткнення. Окрім автомобілів надавалася допомога для їх ремонту й обслуговування – більш, як 30 авто було відновлено після їх використання на передовій. Придбання спецзасобів для ЗСУ та військових формувань: для посилення обороноздатності військовослужбовців ЗСУ було надано: 5 одиниць приладів нічного бачення, 20 пар активних навушників, 4 тепловізори, 50 одиниць глушників для автоматів та запасні частини до них, 10 біноклів, 300 комплектів військового спорядження (форма, взуття, окуляри, термобілизна); 85 бронежилетів; 70 касок, понад 500 турнікетів для зупинки крові, 269 одиниць засобів медицини, аптечок, 128 перископів, 70 одиниць ножів.

Крім допомоги, яка має виражено мілітарний напрямок використання, Церква «Нове покоління» здійснювала й гуманітарну допомогу цивільному населенню в прифронтових територіях. У м. Першотравенськ (Дніпропетровської обл.) понад 600 особам надана перша допомога при евакуації з зони активних бойових дій – їжа, житло, одяг тощо. Дітям внутрішньо переміщених осіб було передано 1500 рюкзаків із повним набором необхідних для навчання предметів та подарунків. З Харківської, Донецької, Луганської, Херсонської областей було евакуйовано понад 12 000 осіб. Їм було надано допомогу в пошуку житла при переселенні. Понад 1000 осіб за сприяння церков «Нове покоління» було прийнято і розміщено в країнах ЄС. Крім того, волонтери із «Нового покоління» залучені у м. Харкові та Харківській області до відновлення зруйнованих та пошкоджених житлових приміщень за часи активних бойових дій. Загалом за півтора роки війни було роздано у Харківській, Донецькій, Луганській та Херсонській областях понад 9000 тон гуманітарної допомоги. Церква «Нове покоління» надавала цивільним та військовим фільтри для очищення води. Оскільки системи подачі води в прифронтових та деокупованих територіях часто мають ушкодження і, як наслідок, укладення або й повне припинення функціонування, за допомогою донатів зі США було придбано й доставлено 13 000 фільтрів для очищення води. Фільтри призначені для особистого використання (1 фільтр для особистого використання може очистити до 500 літрів води). Також було доставлено 300 фільтрів для очищення води, які можуть очистити до 5000 літрів води. Вони були передані у госпіталі, військові адміністрації та опорні пункти ЗСУ.

Усвідомлюючи особливу важливість інформаційної допомоги в умовах війни, Церква «Нове покоління» продовжило свою телевізійну роботу, увиразнюючи її тематику, у відповідності до нинішніх гострих запитів українського суспільства. Телеканалом «Новий Християнський» було відзнято та випущено в етер низку програм з висвітлення соціальних тем, зокрема: «Отримання пенсій», «Допомога внутрішньо переміщеним особам», «Мінна безпека», «Допомога в евакуації» в Харківській та Луганській областях.

Воєнна експансія росії суттєво активізувала запит на капеланство, а отже і участь пастирів харизматичних церков в імплементації відповідних норм Закону України Про Службу військового капеланства (Закон № 4626 від 30.11.21) у військовій службі. Назагал, цим Законом регулюються відносини у сфері реалізації конституційного права на свободу світогляду та віросповідання військовослужбовців ЗСУ, Нацгвардії України, інших військових формувань, Державної прикордонної служби України тощо.

Сьогодні 10 капеланів Церкви «Нове покоління» несуть свою службу у лавах ЗСУ у складі бригад та батальйонів Сил ТрО ЗСУ, а п'ятеро з них, очікують отримання мандату капелана;

15 капеланів навчаються капеланській роботі на різних курсах та вишколах. Загалом, понад 300 членів Церкви «Нове покоління» захищають територіальну цілісність України у лавах Збройних Сил України.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, у розвиток розглянутої періодизації трансформації харизматичного руху в Україні, яка включає у себе 3 етапи – ривайвелістський, місіонерський та інституалізаційний періоди, пропонується включити наступний етап, названий умовно мілітарний. Час відліку цього періоду означено початком широкомасштабного вторгнення росії в Україну – 24 лютого 2022 року. «Мілітарний» період ми ще спостерігаємо в режимі реального часу, але можемо виокремити характеристики, які відрізняють його від інших етапів. По-перше, фіксується проходження Церквою «Нове покоління» тієї біфуркаційної точки, за якою вона з необхідністю зазнає інституційних змін і з необхідністю випрацюватиме стратегію свого подальшого існування, теологічну реакцію на зовнішні зміни й продовжуватиме адаптуватися до функціонування в умовах війни. Церква «Нове покоління» змушена розірвати свої зв'язки з МХР «Нове покоління» під тиском його очільника – апостола О. Ледяєва, автономізується і закріплюється у своїй українській самоідентифікації, торуючи власних шлях подальшого розвитку/трансформації. Можна стверджувати, що каталізатором «еволюційних» і «революційних» змін виступила, у першу чергу, воєнна агресія росії проти України.

Для харизматичної Церкви «Нове покоління», як і для інших харизматичних церков, зберігається можливість змін у неформальних нормах, оскільки якоїсь суворо фіксованої теологічної системи, оформленої в догматичні норми, ми ще не спостерігаємо. Окремі виступи лідера Церкви «Нове покоління» А. Тищенка можна розцінювати як пролегомени до майбутньої теології «війни і миру», яка ще має бути осмислена системно і закріплена доктринально.

Функціональна спрямованість Церкви «Нове покоління» зазнала певних трансформацій з огляду на воєнні події і їх наслідки для цивільного населення. Зокрема, соціально-євангелізаційна, яка є, по суті, візитною карткою харизматичних церков, набула вираженого «мілітарного» спрямування, хоча лише ним не обмежується. Набуває розвитку волонтерство – як допомога військовослужбовцям у ЗСУ, цивільному населенню, що потерпає від обстрілів. Значно посилилася інформаційно-телевізійна діяльність «Нового християнського каналу», який є інфо-ресурсом Церкви і яка спрямована на обговорення актуальних питань, викликаних воєнним нападом росії. Активізувалася робота з закордонними євангельськими церквами та розбудова мережі дочірніх церков «Нового покоління» у Європі (зокрема у Польщі й Німеччині), що употужнює можливості допомоги як ЗСУ, так і цивільному населенню.

Капеланство в Церкві «Нове покоління», як волонтерство, започатковане у 2014 р., набуває нових, законодавчо закріплених форм. Прагнення і намагання у представників Церкви «Нове покоління» бути військовими капеланами (за штатним розкладом у військових підрозділах) наразі перевищує відповідні квоти і можливості ДЕСС надати мандати для такої служби.

Враховуючи вплив російської війни на трансформаційні процеси українського харизматизму слід продовжувати розвідки як і яким чином подолати наслідки військової ситуації на трансформацію релігійних процесів не тільки харизматизму, але й інших релігійних об'єднань України.

Список використаної літератури:

1. Звіт по гуманітарній роботі РО ДУЄХЦ «Нове покоління» за 2022–2023 рр.
2. Ледяєв заявив про виведення українського єпископату зі складу міжнародного Руху «Нового Покоління». URL: <https://slovoproslovo.info/ledyaev-zayaviv-pro-vivedennya-ukrainskogo-episkopatu-zi-skladu-mizhnarodnogo-ruhu-novogo-pokolinnya> (дата звернення: 30.10.2023).
3. Лист слідчого комітету російської федерації (ск росії) від 21.07.2023 № 42302007703000544.

4. Національний День Молитви за Україну 2023. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=kVA5IaTzNek> (дата звернення 30.10.2023).
5. Титаренко В. В. Харизматизм в його інституційних формах: історія і сучасність. Інституційні процеси конфесійного життя світу й України : монографія / за ред. А. Колодного. Київ : УАР, 2015. 384 с.
6. Тищенко А. Г. Особливості становлення й інституалізації харизматичних Церков у сучасній Україні (на прикладі Міжнародного християнського руху «Нове покоління») : дис. ... к. філос. н., Київ, 2020. С. 81–82.
7. Тищенко А.Г. Особливості становлення й інституалізації харизматичних церков у сучасній Україні (на прикладі Міжнародного християнського руху «Нове покоління») : автореф. дис. ... к. філософ. н. Київ, 2020. С. 6–7.

References:

1. Zvit po humanitarnii roboti RO DUleKhTs “Nove pokolinnia” za 2022–2023 rr. [Report on the humanitarian work of the New Generation Regional Public Union of Christians of Ukraine for 2022–2023]. (In Ukrainian).
2. Lediaiev zaiavyv pro vyvedennia ukrainskoho yepyskopatu zi skladu mizhnarodnoho Rukhu “Novoho Pokolinnia” [Ledyayev announces withdrawal of Ukrainian bishops from the international New Generation Movement]. Available at: <https://slovoproslovo.info/ledyaev-zayaviv-pro-vivedennya-ukrainskogo-episkopatu-zi-skladu-mizhnarodnogo-ruhu-novogo-pokolinnya> (accessed 30.10.2023).
3. Lyst slidchoho komitetu rosiiskoi federatsii (sk rosii) vid 21.07.2023 № 42302007703000544. [Letter of the Investigative Committee of the Russian Federation (IC of Russia) of 21.07.2023 № 42302007703000544] (in Ukrainian).
4. Natsionalnyi Den Molytvy za Ukrainu 2023 [National Day of Prayer for Ukraine 2023]. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=kVA5IaTzNek> (accessed 30.10.2023).
5. Tytarenko V. V. (2015) Kharyzmatyzm v yoho instytutsiinykh formakh: istoriia i suchasnist. Instytutsiini protsesy konfesiinoho zhyttia svitu y Ukrainy [Charismatism in its institutional forms: history and modernity. Institutional processes of confessional life in the world and Ukraine]: monohrafiia / za red. A. Kolodnoho. K.: UAR. (In Ukrainian).
6. Tyshchenko A. H. (2020) Osoblyvosti stanovlennia y instytualizatsii kharyzmatychnykh Tserkov u suchasniy Ukraini (na prykladi Mizhnarodnoho khrystyianskoho rukhu “Nove pokolinnia”) [Peculiarities of the Formation and Institutionalization of Charismatic Churches in Modern Ukraine (on the Example of the International Christian Movement “New Generation”)]. Dys. k. filos. n., K. (In Ukrainian).
7. Tyshchenko A.H. (2020) Osoblyvosti stanovlennia y instytualizatsii kharyzmatychnykh tserkov u suchasniy Ukraini (na prykladi Mizhnarodnoho khrystyianskoho rukhu “Nove pokolinnia”) [Peculiarities of the Formation and Institutionalization of Charismatic Churches in Modern Ukraine (on the Example of the International Christian Movement “New Generation”)]. Avtoref. dysertatsii kandydata filosofskykh nauk. K. (In Ukrainian).